

Indlæg til møde i Danske Kirkers Råd, Odense den 12. juni 2008.

Ved f. Poul Sebbelov

Danske Kirkers Råd har den 29. marts vedtaget et svar på en henvendelse fra 138 lærde og ledende muslimer til hele den kristne verden. DKR's svar er forfattet af en arbejdsgruppe på tre personer og vedtaget på årsmødet 2008. Vor ortodokse menighed, *Gudsmoders Beskyttelse*, står således også som medunderskrivere på DKR's svar.

Efterfølgende er der fra flere sider fremført en ganske stærk kritik af den måde, DKR's svar er formuleret på. Jeg mener, at vi skal være glade for at få lejlighed til, både internt og udadtil, at føre en uddybende debat om hele denne sag. Vor menighed og jeg personligt har allerede været involveret i debatten. Jeg vil derfor gerne redegøre for vor stilling.

Lad mig først slå fast: Vi står ved at have tilsluttet os svarbrevet ud fra den grundlæggende indstilling ikke på forhånd at afvise en invitation til fredelig samtale, selv om vi i sagens natur ikke kan forudse udfaldet af samtalen.

Når det er sagt, finder jeg imidlertid, at der er visse, både nødvendige og vægtige, indrømmelser at gøre i forhold til kritikken og visse uddybende forklaringer at give til forståelse af den ortodokse, kristne position:

Jeg er enig med kritikken deri, at det i DKR's brev kunne have været udtrykt med større prægnans, at islams Allah og kristentroens Fader, Søn og Helligånd ikke blot er 'den samme guddom' med forskellige navne og heller ikke blot 'kulturelt bestemte' forskellige måder at udsige samme abstrakte sandhed på.

Efter en nærmere granskning af både muslimernes brev og DKR's svarbrev må jeg desværre også sige, at jeg i nogen grad er nødsaget til at medgive, at den kritik, der har været fremført, gående på svarbrevets *følgagtige og underdanige tone*, at

den kritik ikke er ganske uberettiget. - Tillad mig et par eksempler:

I kapitlet "Kærlighed til Gud" søger de 138 muslimer at vise, gennem citater fra Koranen og Bibelen, at islam og den kristne tro stemmer overens, når det gælder troen på den ene Gud og kærligheden til Ham. - Hertil svarer DKR's brev, at *det fælles grundlag ligger i troen på den ene Gud som Herre og Skaber og i det livs- og menneskesyn, der udspringer heraf.*

Er det mon sandt og dækkende at fastslå et *fælles livs- og menneskesyn* for kristne og muslimer? Jeg tvivler; og netop her, i det forskellige livs- og menneskesyn ligger en stor del af dialogens nødvendighed. - Endvidere kunne det, efter min opfattelse, have forekommet mere passende i DKR's svarbrev at præcisere, at når vi kristne taler om *én Gud*, så taler vi om *Faderen og Sønnen og Helligånden* - så meget mere som de 138 muslimers brev citerer Koranen for følgende: *Nogle mennesker tager sig foruden Gud andre, som de gør ligeværdige med Ham ...*

Det er ikke mindst os, de kristne, der sigtes til med det citat. Passagens indhold opklares af et par andre koranpassager. Først én, som ikke er med i brevet: I sura 9, 30 står der: *De kristne siger: Messias er Guds Søn. Dette er, hvad de siger med deres munde. Gud forbande dem! Hvor er de bortvendte (fra sandheden).* Og i sura 4, 171/172 står der: *I skriftens folk; Messias, Jesus, Marias søn, var kun Guds sendebud ...* Dette sidste er også citeret i de lærde muslimers brev; men mærkeligt nok er fortsættelsen ikke taget med. Der står der følgende: *.. sig ikke: Treenighed! Afhold jer derfra, det vil være bedst for jer, thi Allah er kun én Gud.*

Man lægger altså, både i Koranen som sådan og mere eller mindre skjult i de 138's brev, klar afstand til den kristne tro: *Gud forbande dem!* Her kræves fra kristent hold, efter min opfattelse, en tydelig, klar og umisforståelig præcisering af troen på Den Treenige Gud frem for vage indrømmelser om *fælles grundlag.*

Endvidere: de muslimske teologer benytter i deres brev en række citater fra både GT og NT, herunder nogle jesus-ord som 'bevis' for, at vi må, som det hedder, *samles om dét grundlæggende, der er fælles i vore to religioner ... nemlig at vi tjener Gud alene*. - Jamen hvilken Gud? Spørger vi igen; så meget mere som de muslimske lærde ikke holder sig for gode til at antyde en intern, kristen uenighed angående *Jesu Kristi natur*. Sådant er ren manipulation! For vist har *arianismen* haft sine sejre, først og fremmest jo inden for islam; men alle kristne kirkesamfund forpligter sig i deres trosbekendelse på Kirkens lære fra det Første Økumeniske Koncil år 325: at Jesus Kristus er ... *af samme væsen som Faderen!*

På den baggrund havde det været passende for DKR at understrege, at den kristne forståelse af, hvem Kristus er, alene udgår fra Kristi Kirke, og at dens formulering alene tilkommer Kirken - frem for lidt benøvet at skrive, at *den muslimske tekst præsenterer Jesus gennem hans egne ord i Bibelen*. For det er jo åbenlyst, at denne 'præsentation' ikke besidder nogen kristen autoritet, men alene har det sigte at give indtryk af en ikke-eksisterende teologisk konsensus.

Jamen, hvad er det så egentlig, vor Kirke og menighed tænker sig at kunne drøfte med muslimerne? Ja, trosmæssigt har vi kun ét at tilbyde muslimer og alle andre: Vidnesbyrdet om Kristus, Guds Søn, som blev Menneske for vor frelses skyld. Der kan ikke, med en formulering fra én af kritikerne, på nogen måde *føres dialog om kristendommen sandhed*. Vi tror, at dér, hvor kristendom og islam lærer noget forskelligt, dér er den kristne lære sand og den islamiske følgelig usand.

Vi skal kort sagt, efter min opfattelse, slet ikke diskutere tro og teologi med muslimerne på anden måde end som gensidig orientering for, som Patriark Bartholomæos I udtrykker det, at "lære hinanden bedre at kende". - Dét, som derimod står til diskussion, det er verdslige spørgsmål om, hvordan vi kan leve fredeligt side om side, i Danmark, i Europa og resten af verden; om hvordan vi sikrer os mod religiøst betinget

undertrykkelse af menneskerettigheder, mod trusler og vold som reaktion på menings- og ytringsfriheden, mod krav om religiøst betingede særrettigheder; og endelig om, hvordan vi sikrer religionsfriheden i alle lande, ikke blot de traditionelt kristne. En sådan nødvendig dialog medvirker Den Ortodokse Kirke gerne til.